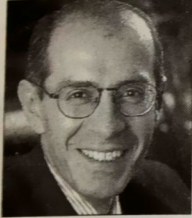

Açık hesap

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Evet, bu kent sergilerin ülkesi. Mark Rhotko'nun sergisini gördüm; Jackson Pollock'unkini de. İkisini de oldum bittim sevmişimdir. Bu defa onca yapıtı bir arada, tarihsel bir sıralama içinde yan yana görünce

garip bir duyguya kapıldım. Kendi üstüne kapanan bir modernizm anlayışının beslediği, birbirine hiç benzemeyen bu iki estetik tercihin çarpıcı bir ortak yanı var: Misticizm. Rhotko'nun büyük renk alanlarının bir tür doğa soyutlamaları olduğu, yani onların gizlenmiş birer peyzaj olarak okunabilecekleri öteden beri biliniyor. Pollock ise boya akıtmalarında Rhotko'nun dinginliğini belli bir asabiyete taşıırken aslında daha farklı bir soyutlamanın ardında değildi. Sonuç olarak minimalizmin, niye bir 'yüceltme' anlayışının, aşkınlık tutkusunun eteklerinden doğan bu verimlerin ardından geldiği anlaşılıyor. Sonsuzluk varlıkla hiçliğin kesiştiği, özdeşleştiği tek noktadır.

Soyutlama, ulaşabileceği en son sınıra vardığında aklın mı yoksa farklı bir duyumsamanın mı dolayımıdır sorusunun yanıtı daima belirsiz kalacaktır. Bu 'Amerikan Rüyası'nın da üstüne oturduğu en derin çelişkidir. Burada üretilen görselliğin misticizmle, onun da doğayla ve ölümle iç içeliği evrensel suçluluk duygusuna verilmiş bir cevap ve bir arınma çabasının son noktasıdır. Çok yaşasın Greenberg!

Hayır, Woody Allen'in 'Celebrity' filmi sevmem; ben zaten onu hiç sevmem. Üstelik bir sanatçı başyapıtlarını erken vermemeli. Yoksa her aşamada kendi hayaletini etraftan kovmakla uğraşır. Allen'in sorunu gene de farklı. Dünyayı kendi merceğinden görmeyen ve meselesini kendisiyle ilişkilendirmeyen, onu başkalarının içinden geçerek ortaya koyan sanatçı o tiksindirici 'samimiyet' batağına saplanıyor. Onun da Amerikan kültürünü en iyi yansıtan insanlardan birisi oluşu bundandır; bu kültürün 'samimiyet' zaafını dışavurmasıdır. Ama bunu yaparken kıtanın en 'kapalı' adamı olmasını bilmiştir. Sevenleri ise kendi ifşaatlarını kendileri yapmayıp, başkasının ağzından

duymayı isteyen zavallılardır. Hep içtenliklikten, yani itiraftan söz eden ebedi suçlu Amerika'dır Allen!

Evet, çok 'yeni' işler de gördüm galerilerde. Ortada tıpkı yüzyıl başındaki gibi büyük bir boşluk ve bir fark var. O dönemde boşluk yıkıcı bir 'özgürlük şiddeti'yle doldurulmuştu. Şimdi ise insanlar her şeyin sonuna gelmiş olmanın yarattığı özgürlüğü artık bir tedhiş olarak algılıyorlar. Her şeye egemen olan uçuculuk, geçicilik, özgürlük duygusunun kalıcılığına bile duyulan bir isyana dönüşmüş durumda. 'Palimpsest' kavramını hiç bu kadar hayatlarımızın içinde duyumsamamıştık. Bütün söylemlerin çözüldüğü bir dönemin en ilginç yanı da şu: Sanıldığı gibi tersine, 'temsil' artık hiçbir şeyi belirlemiyor. Onun da sonu yaşanıyor. Bu, gerçeğin, bütün bütüne ortadan kalkışıdır. Bu kıtada ise trajik bir sonucu var bunun! 'Amerikan Rüyası' yaşandı ve bitti. Sanallık 'vae victis' diyor!

Hayır, New York beni sevmeydi. Doğaldır; çünkü ben onu hep çok sevdim.

Evet ben de ondan bir intikam aldım. Çok basit: Sürekli olarak 'nerde bıldır yağan kar şimdi' mısraını içimden tekrarlayarak.